

ΒΙΒΛΙΟ
παρουσίαση

**Η «Γκόλφω»
κι οι σταρ
του Μεσοπολέμου**

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟ-
ΓΡΑΦΟΣ: «ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ Ι
ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟΣ». Σύνταξη-
επιμέλεια: Γιάννης Σολδάτος.
Εκδόσεις: Αιγόκερως, 1994.
Σελ. 154.

Από τα περιοδικά ποικίλης ύλης του Μεσοπολέμου αντλεί – κυρίως – τις πηγές του ο γνωστός σινεφίλ εκδότης Γιάννης Σολδάτος για να μας παρουσιάσει μίαν εικόνα του εγχώριου κινηματογράφου του Μεσοπολέμου. Κι αυτό γιατί η εποχή εκείνη είναι – όσον αφορά στον εγχώριο σινεμά – για πάντα γυμνή! Να σκεφτεί κανείς ότι τα μοναδικά φιλμ που μας έχουν απομείνει από εκείνη την εποχή είναι 4-5 ώρες με φξιόν ταινίες και μερικές ακόμα ώρες ιστορικών ντοκιμαντέρ. Όλο το υπόλοιπο φιλικό υλικό που καταγράφει τέσσερις δεκαετίες (!) έχει οριστικά εξαφανιστεί, αφού καμιά κρατική μέριμνα δεν υπήρξε ποτέ, καθώς η εβδομητέχνη ήταν για την Πολιτεία μόνο «εμπορική» υπόθεση. Μέσα από τα κείμενα

**Ανέστης Ευαγγέλου, Η
δεύτερη μεταπολεμική
ποιητική γενιά (1950-1970).
Ανθολογία. Εισαγωγή:
Γιώργος Αράγης. Εκδόσεις
Παρατηρητής. Θεσσαλονίκη
1994, σελ. 634.**

ΠΡΟΣΦΑΤΗ και πρόωγη απώλεια των γραμμάτων μας, ο ποιητής Ανέστης Ευαγγέλου (1937-1994) μάς κληροδότησε, φεύγοντας για την αντίπερα όχθη, τα τελευταία του ποιήματα («Το χιόνι και η ερήμωση», 1994) και την ογκώδη ανθολογία της δεύτερης μεταπολεμικής ποιητικής γενιάς, ανθολογία που ο ίδιος θεωρούσε ως έργο ζωής.

Πρόκειται, όντως, για ένα θαρραλέο πρώτο βήμα προς την αποκατάσταση και την αναγνώριση της γενιάς αυτής, που ακόμη και σήμερα συμπιέζεται μεταξύ της πρώτης μεταπολεμικής και της γενιάς του '70.

Το προδικαστικό ζήτημα που αιωρείται από καιρό είναι το ακόλουθο: ποιοι και πόσοι ποιητές συγκροτούν τη δεύτερη μεταπολεμική γενιά; Μια πρώτη απογραφή (και ανθολογία) που επιχειρήσε το 1985 το περιοδικό «Νέες Τομές» απέ-

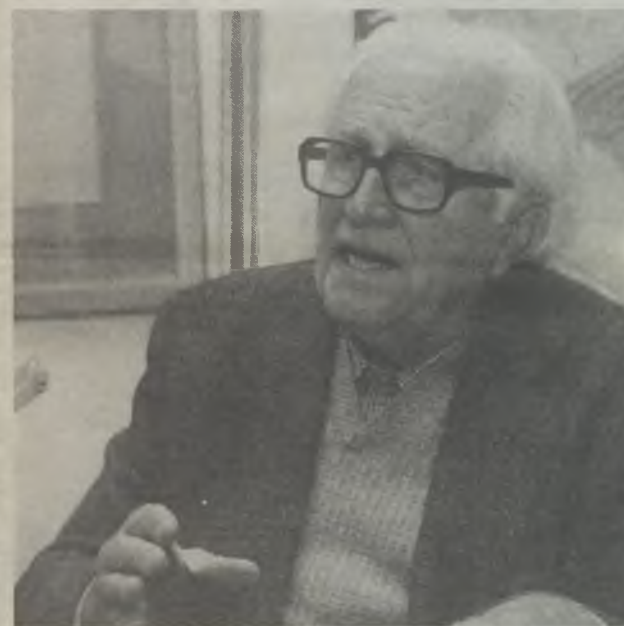
δωσε 128 ονόματα ποιητών (ανθολογήθηκαν μόνον 55), οι οποίοι, με ελάχιστες χρονολογικές αποκλίσεις, έχουν γεννηθεί κατά τη δεκαετία 1930-40. Ο Ευαγγέλου προσθέτει 26 επιπλέον ονόματα και από το τελικό άθροισμα των 154 ποιητών ανθολογεί μόνον 45.

Όσες εύλογες και, πιθανότατα, δικαιολογημένες αφαιρέσεις κι αν επιχειρήσει κανείς, το αποτέλεσμα παραμένει εντυπωσιακό. Βρισκόμαστε μπροστά στην πολυπληθέστερη ομάδα μεταπολεμικών ποιητών μας. Σήμερα διανύουν τη βιολογική και δημιουργική τους ακμή, συνεχίζουν να παράγουν ή, όπως θα έλεγε ο Πεντζίκης, εξακολουθούν να «γεωργούν την έρημον», ενώ ταυτόχρονα αριθμούν και τις πρώτες τους απώλειες (Αγγελάκης, Δανιήλ, Νεγρεπόντης, Ζακουθινός, Ευαγγέλου).

Στον πολλαπλώς προσεγγμένο και επαρκώς αιτιολογημένο πρόλόγό του, ο ανθολόγος εξιστορεί την πολύχρονη απα-

**Του Δημήτρη
Δασκαλόπουλου**

Εντυπωσιακό είναι το αποτέλεσμα από την ανθολόγηση της δεύτερης μεταπολεμικής ποιητικής γενιάς, που «γεωργούν την έρημο», όπως θα έλεγε ο Νίκος Γαβριήλ Πεντζίκης

σχόλησή του με την ανθολογία και περιγράφει τα κριτήρια που έθεσε για να επιλέξει τελικώς τους 45 ποιητές. Στην εκτεταμένη εισαγωγή του ο Γιώργος Αράγης προσπαθεί να προσδιορίσει τις κοινές συντεταγμένες των ποιητών αυτών και να τους κατατάξει σε ομάδες, με βάση κοινά επιμέρους γνωρίσματα. Έχω τη γνώμη ότι η γενιά αυτή ουδέποτε υπήρξε ή ένιωσε συμπαγής. Χωρίς ισχυρούς συνεκτικούς δεσμούς, χωρίς κοινές

αισθητικές ή άλλες αρχές, χωρίς δικά της έντυπα και, ιδίως, χωρίς αίσθημα συνοχής, αλληλεγγύης και εκφραστικής συγγένειας, παραμένει στο σύνολό της μια πλειάδα κατακερματισμένη σε ατομικές περιπτώσεις.

Η μη αναγνώριση και η παρασιώπηση της γενιάς από τους ιστορικούς της λογοτεχνίας, από τη φιλολογία και την κριτική συνιστά κατά τον Ευαγγέλου «το μεγαλύτερο και προκλητικότερο σκάνδαλο

της πνευματικής μας ζωής κατά τα τελευταία τριάντα χρόνια». Γι' αυτό και η ανθολογία που ο ίδιος συνέταξε, θέτει κατά τρόπο δυναμικό και χειροπιαστό το πρόβλημα της γενιάς. Ο αναγνώστης διατηρεί, βεβαίως, πολλές επιφυλάξεις για τα επιμέρους κριτήρια και για τις τελικές επιλογές του ανθολόγου, όπως συμβαίνει στις περισσότερες ανθολογίες.

Χρήσιμο βιβλίο, με πληθώρα στοιχείων εργογραφίας και κριτικογραφίας για τους ποιητές που περιλαμβάνει, η έσχατη προσφορά του Ευαγγέλου είναι ο ελλείπων κρίκος στη γοητευτική περιπέτεια του σύγχρονου ποιητικού λόγου στον τόπο μας.

Η περίπτωση γενικευμένη άποψη που υποδέχτηκε το βιβλίο, ότι πρόκειται δηλαδή για απόδοση δικαιοσύνης στην παραγνωρισμένη γενιά, δεν ευσταθεί, μια και έχουμε να κάνουμε με προσωπική και όχι αυστηρώς γραμματολογική ανθολογία. Ως εκ τούτου είναι ορατός και επερχόμενος ο κίνδυνος να εκληφθεί το βιβλίο ως ο «κανόνας» της δεύτερης μεταπολεμικής γενιάς, οπότε η αξιέπαινη προσπάθεια του ανθολόγου, να ανασκευάσει κατά την κρίση του τα κακώς κείμενα, θα νομιμοποιησει νέες αδικίες και παραμορφώσεις.